

ЗАМАН

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КЪАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Парламент

Энди атагъа да, сабийни кеси ёсдюрге, болушлукъ берилликди

КъМР-де жууукъ заманда Предпринимательлени праволары жаны бла уполномоченный кытулукъ кийрилликди. Ол жаны бла законопроект тюне Парламентни пленар жыйылыунда биринчи окулууда къабыл кёрюгенди. Битеу да бирге уа депутатла 50-ге жууукъ законну проектни созгендиле. Жыйлыуну спикер Чеченланы Ануар бардырганды.

Ануар хазырлаганды. Аш-азыкъ четени ёлчеди да къабыл кёрюгенди. Парламентни Урууу, социальный политика эм сауукъ сакълау комитетни башчысы Жакайталаны Салим айтаханды, анга 31-чи январьда жыйылыуда

Биринчиден, депутат Игорь Логвиненкоу полномочиалары болжалдан алгъа тохтатылганын созгендиле. Ол Федеральный кырал кытулукъга кечени бла байламды. 31-чи январьда жыйылыунда биринчи окулууда къабыл кёрюгенди. Федеральный излемлеге тийишлиликде РФ-ни Федерация Советинде субъектледен келечилени кандидатураларын законла жарашдыруу орган бла бирге субъектнин башчысы да къабыл кереди. РФ-ни Президентини Посланиясында айтылганыча уа, субъектледен РФ-ни Кыргыз Думасында депутатла кеслеринде законла жарашдыруучу органлага законодательный башламчылыкъларын берирге эркиндиле. Бу тюрленуле КъМР-ни Конституциясына кийрилгендиле. Проект окюнчо окулууда да сюзюлюкю.

Ичги затланы чыгаргъан предпритиялага кырал тутхучулукъ этгюню юсюнден законопроект Парламентни быыл 31-чи январьда жыйылыунда биринчи окулууда къабыл кёрюгенди. Бюджет, налага эм финансла жаны бла комитетни башчысы Каншоуби Аюуев биридиргенди. Ичги затла чыгаргъан предпритиялага болушлукъга ала бюджетке телеген налаганы ёлчмине кере субсидия берилликдиле. Алай КъМР-ни прокуратурага бла РФ-ни Юстиция министрствосуну республикада управленисы бу полномочиала Федеральный болганларын, субъектке аллай оноула чыг-

арырга эркин этилмегенни эсертгендиле. «Бюджет кодексин жорукълары регионга субсидияланы ёлгюрге къоьды, биз былайда Федеральный излемлени бузмагъанбыз», - дегенди Аюуев. Депутатла аны тюзге санагъанды. КъМР-ни Жер кодексини 5-чи эм 22-чи статьяларына кийрилген тюрленуледе уа республикада эл молкюню айнаында маъаналы жерле белгилендиле. Алай эл молкден башха жумушлагъа хайырланарга жарамайды, жерлени тизмесин А Правительство тохтадырады. Бу проектни Чеченланы

биринчи окулууда созгенден сора эсертгюле келмегендиле. Толтуруучу власть органланы ишин тап халга келтири мурат бла «КъМР-ни Правительствоусуну юсюнден» законопроект да эки окулууда къабыл кёрюгенди. Республиканы Башчысыны Администрациясы таматасыны кытулугун толтургъан Залим Каширов айтканча, проектке Правительствоу полномочиаларында болгъан вопросланы тизмесин белгиленди.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Коллегия

Саулуку сакълау бёлюм битеу электрон амаллагъа кечерикди

Бу конюледе Къабарты-Малкъар Республикасы Саулуку сакълау эм курортла жаны бла министрствосуну кезулю коллегиясы болганды. Аны ишине КъМР-ни Правительствоусуну башчысыны орунбасары Галина Портова, КъМР-ни саулуку сакълау эм курортла жаны бла министр Ирмо Шетова, КъМР-ни Башчысыны кеңешчиси Уваловни Аминат, министрстволаны келечилери, саулуку сакълау учреждениланы баш врачлары кытышандыла.

Ирма Шетова айтханга кере, бусагъатда ишлей тургъан 128 багъуу учреждениедан жалаанда 67-си къаллыкдыла. Тынгылы, тап тохтадырмалма багъуу ундукълук салынган жерден беш жуозюсю кетерилип, бийик технологиялы болушлукъ этерча, онкодиспансерде, Кардиология эм Перинатальный арадала уа 170 ундукъ салынган жерле жуарлыкдыла. Министр билдиргенге кере, 2012 жылда врачланы орталкы тергеу бла иш хакълары 18931 сом, орта медицина ишчилени уа 10780 сом болганды. 2013 жылда врачланы орталкы иш хакълары 19627 сом, 2010 жылда уа 55 100 сом боллукъду. Министр багъуу учреждениланы мекимлари эмда алада оборудовани осал халдадыла, дегенди. Транспортну 60 процентин, аппаратураны 70 процентин алышдырыргъа, мекимланы 60 процентин жангыртрга керекди. Стационарла бла поликлиникала ремонтсуз

электрон регистратурасына кирип, онлайн халда врачла хазырлыкды. Бу амалны хайырындан очеряделе кыруурукъдула. ОМС-ни КъМР-де территориялы фондуу болжал халда директор Владимир Керефов багъуула кезулюде

эм реконструкциясыз мындан арзы ишлеялмазлыкълары баямды. Министр битеу да саулуку сакълау сфера электрон формага кечеригин айтханды. Хар адам, поликлиникасыны

тийиулеге эм дарманлагъа кеп ахча кыратханларны тагъыуула жаздыла, дегенди. Ол багъуу хакъсыз болурга кереклисин чертгенди.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Проект

Усталыкыны сайларга, саулуку себеплик

Къабарты-Малкъарны кеп функциялы жаш тёлю арасы «Кеси жолунгъ тап» деген жангы проектни жашауда бардырып башлагъанды. Бу проектни келечилени информартис - консультациялы араны специалистлери школну башлы тургъан жаш адамлагъа усталыкыны къалы сайларга керек бол-

лугуна юкретедиле. Тестлени хайырлануу ол иште бек болушды. Биоглюкюде проектке Нальчикни 5-чи номерли школуну 11-чи классы къатышды. Тренинге айгъа эки кере бардырылды. Сабийле айтханга кере, анда берген билим алагъа къысха заманын ичинде уста-

лык сайларга бек болушды. Сёз ючюн, школчула ушакълени кезулюнде не къыйын жарыгъа да жууап тагъарга боллугуна тюшонгендиле.

Марина ГЕДЪАОВА, Къабарты-Малкъарны кеп функциялы жаш тёлю арасыны пресс-службасы.

ТЁГЕРЕК СТОЛ

Хал хар бирибизден уллу къадалыулукъну излейди

КъМР-ни Правительствоусунда Акъылбалык болмагъанланы ишлеринде алааны эркиндиклерин кырууула жаны бла комиссиясыны бу конюледе уллу жыйылуу болганды. Аны ишине премьер-министрини орунбасары Галина Портова, КъМР-де МВД-ны жамаут нызамны сакълау кырууа жаны бла управленисыны таматасы Дмитрий Цибулин, билим берген уа илму министр Пшикан Семенов, урууну эм социальный айнтыу министр Тюбейланы Альберт, саулуку сакълау эм курортла министр Ирмо Шетова, районланы бла шахарланы администратияларыны, жамаут эмда жаш тёлю организацияланы келечилери кытышандыла.

«Тёгерек столну» ишин башлай, Галина Портова биз не бек кёрмегенча этип тураскъ да, бизде да бардыла киши къарамай, атылап къалгъан сабийле, деп чертгенди. «Жарсыугъа, ала кепден-кеп бола барадыла, аны бла бирге уа акъылбалык болмагъанланы араларында аманлыкъчылыкъ этгенде да боседиле. Кёпле сабийле жалаанда жарлы, къоьпакъыз, тагъсыз юйюрлерден къачып айланган сунадыла, алай шартла уа бай, аталары-аналары да ариу кылыкълары юйюрлерден да чыгып, аманлыкъчылыкъны жолуна тохтагъанла болгъанларын да кёргозедиле. Бу халны тюзетуию шёндю къоьпга аймакъыз, арда къыйын болуру» дегенди эмда жыйылгъанланы ачыкъ сёлешуе чакъырганды.

Акъылбалык болмагъанла бла иш къылай баргъаныны юсюнден Дмитрий Цибулин билдиргенди. Ол айтханча, Къабарты-Малкъарда алай 21008 сабий барды. Бытыр ала бла байламлы службалада ишлегенге 978 реид бардырып, правогъа бузукълукъ этген 293 жашны бла къызын ачыкълагъандыла, окулуларында да 53 школну къайтарылганды.

Дагъыда киши къарамай къалгъан 343 сабий ачыкъланганды. Аладан 90 медицина, 45 социальный кырууула, 13 да билим берген учрежденилагъа салынгандыла, 195-си ата-аналарына эмда закону келечилеринде берилгендиле. «Жарсыугъа», дегенди ол,

«Асламысында школла билдирдиле». МВД-ны структуралары не мадарла этгенлерини юслеринден айта, Дмитрий Николаевич кече ата-анасыз бош айланган сабийлени ачыкълар мурат бла созгъан жылда 44 энци реид бардырылганын билдиргенди. Полициячыл, комиссиясын членлери да, Интернет салонлагъа, кафэ этдируучу ичгиле эм тотон сатылган тюкленге, кечеге касфелеге барып, халны тинтгендиле, аныла туйу иш да бардыргъандыла. Алай реидлени кезулюнде законга бузукълукъ этген 1279

Ахыры 2-чи бетдеди.

сабийни юйюрлеринден, интернет школладан, башха учрежденилагъан кычулары шёндю бек уллу проблемладан бириди. Жаида уа аллайланы саны бютюдюне ёседи. Бек аманы уа - ата-аналаны аланы юслеринден заманында органлагъа айтмагъанлары-

сабий ич ишлени органларына элпигендиле, алагъа эм алааны ата-аналарына протокола жарашдырылгандыла, 51-и эсепге алынгандыла.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Жер-жерли власть

Эм игилени белгилерикди

Басхан районда тюроло-тюрола усталыкъланы даражаларын кётюрюр мурат бла конкурсла бардырылгандыла. Аны юсюнден администрацияны башчысы Хасан Сижажев райсоветини сессиясында билдиргенди. «Ишине удулу жетишимле боллурган хар адамны да жамауатда аты айтыларча, анга намыс-сий да берилдира этерге тийишлиди. Ол а конкурсла кытышханланы усталыкъларын кётюре барырга кёллендирилди, ёсеп келген тёлгоде да ахшы юлгю боллукъду», деп белгилегенди муниципалитетни башчысы.

Басханчыла жыл сайын бек ичги депутаттын, айырмалы муниципальный кытулукъчуну, предпринимательни, директорну, устазны, окуучуну, врачны, участка инспектору, спортсменни сайларылгъа. Хорлагъанла 30-шар минг сом бла саугъааланырылгъа.

Район властила «Бек ич эл» деген тёрени конкурсу да аилан ары бардырыр муратлыдыла. Алай хорлагъанла теледеник ахча саугъаны ёлчмине 1,8 миллион сомду.

Арина АЛОКОВА, администрациясыны пресс-службасыны башчысы.

КЪУАНЧЛЫ ТЮБЕШИУ

Айтхылы художник аламан тиширыуларыбызны суратларын ишлерге кёлленгенди

Тиширыулары Нальчик шахар совети, Къабарты-Малкъарда тишируу кымылдануу 90-жылдыгына атап, бир къауум ич тамамлагъанды. Алгъаракълада уа Роза Гетежева башчылыкъ этген «Каббалкнига» обществону бек уллу залларында биринде къуанчылы тюбешуу болганды. Аня Нальчикден, Хасаниадан, Кенжеден, Акъ-Суудан, Вольный Ауулдан, Адюухдан да кеп къоьпакъла келгендиле. Аланы араларында «Жылны тишируу» деген сыйлы атны жуортгенде, «Ана махтаулу къыну» маддалы бла саугъаланганды да аслам эдиле. Къыскасы, он кюн бери келген тиширыулары, аналаны хар бирини къадарларыны, жашау, урууну жолларыны да юсюнден сейирлик хапар жазарга боллукъ эди.

Къуанчылы тюбешуида уа тишируу кымылдануу башламчылары Зоя Талшюкованы, Елена Хакъчеваны, Жетгеланы Раисаны, Белпайланы Розаны, Зоя Фокичеваны эм башхаланы атларын уллу хурмет бла сагъынгандыла. Аланы тире къарамашуларыны хайырланган кымылдануу да магъаналы социальный статус алганын белгилегендиле. Акъыллы, фахмулу, чырайлы, нект тазалыклары бла юлгюлю тишируула Къабарты-Малкъарны

Уяналаны Аминат Роза Гетежеваны алгъышлайды.

алтын фондуна киредиле. Аны Нальчик шахарны администрациясыны башчысы орунбасары Анжела Долова да кесини алгъышлуу сезюнде чертип айтханды. КъМР-ни Парламентини депутаты Гелестанланы Ахмат эм предприниматель Тембулат Эрженев алгъышлуу телеграммала жибергендиле. Ала къуанчылы жыйылыула келамлагъандыла, алай тишируулары советини ишине не заманда да кез-къулакъ бола

турадыла, къолларындан келген болушлукъну аймадыла. Шахар советини ишине тюролю учреждениеланы башчылары да уллу себеплик этедиле. Аллайлары араларында Хочуланы Алиини, Кючюкланы Марияны, Мухаммед Кудалиевни, Валерий Керимовну, Мухаммед Бегидовну, Заур Хажуеваны атлары ыспис бла айтылгандыла.

Ахыры 2-чи бетдеди.

ЖАНГЫРТЫУ

Реанимобил сатып алыннганды

Республикада медицина машина паркы жангыртуу жаны бла ишле бардырыладыла. КъМР-ни Башчысы Арсен Канокону буйругу бла Нальчикте терк болушлукъ берген станцияны 2 миллион сомга жагъы реанимобил сатылып алынганды. Анга ахча республикалы бюджетден ёлленгенди.

Саулуку сакълау эм курортла министрствосуну пресс-службасында Лилия Шамова билдиргенге кере, реанимобил «С» классы медицина автомобильни къауумуна

ириди, башхача айтханда, терк болушлукъ бердира битеу техника бла жалчытылынды. Анда ёпкелеге вентиляция этген, кеп канала болгъан электрокарди-

граф, ингалациялы наркоз берген, аэрозоль тералияны бардырганда хайырланган компрессилы ингатор, къаны гемоглобинин кёргозген эм адамны пульсун ёнчелген пульсоксиметр, дагъыда башха аппаратура барды.

Станцияны баш врачы Светлана Баргунова айтханга кере, энци специализацияланган бригада аны бла жол-транспорт авариялагъа, адамны тек урса, ууланса, жюрек эм астма приступлары болгъан сауулугъа барды. Ыйкызгъа

88 чакъырчу болады. Кюн сайын 13-14 сауулугъа барырга тюшеди. Быллай техниканы хайырландыра врачла кёллени ол дуниядан къайтарылганды деп айттырга боллукъду.

«Бизни кереклиюнюн кёрюп учреждениегъа, аны бла бирге уа адамлагъа да болушлукъ ючюн Арсен Каноконга да чырагъылы башчыны билдирге сюебиз. Мындан арзы да республиканы таматалары болуша турурларына бек ышанбыз», дегенди ол.

КУРДАНЛАНЫ Сюлемени.

Эңгү амагъа да, сабийни тесеси ёсюрсе, болушлукъ берилликдги

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Къабарты-Малкварда Адамны праволары жаны бла уполномоченныйи юсюнден закону 5-чи, 6-чы, 9-чу эм 19-чу статьялары да торлендиргенди. Зумакулланы Боро билдиргенча, КъМР-де Уполномоченныйи институту куралганы 6 жыл озганды, бу кезинде уа граждн обществону жангы институтлары куралганды. Проектде ала бла байламлыкъ жарашдыруну юсюнден айтылады. Андан сора да,

кланы Алий айтханча, лизинг компаниялагъ болушлукъ этю жаны бла жорукъ «КъМР-де инвестиция ишни юсюнден» законда да барды. «Лизинг компанияла да инвестиция предпритияны санына киреде, ала сабейлиги толусулай хайрылангъа эркинде», - дегенди.

Депутат Анзор Татев «КъМР-де ююриюналтыкны, аталкыны эм сабийлиги кюорулуун юсюнден» закону хазырлаганды. Жанатайлыны Салим билдиргенча, законда баланы жангы кеси ёсюрген анагъа пособие кёбейтилген

приниматель ишни айнытър мурат бла жарашдырылганды.

Законда айтылганча, инвестиция объектени санына парк зонала кирге болушлукда. Республикада уа аллай анда зона кюаргъа белгиленди, ол санда агропромышленный, турист-кревация, индустриальный эм башкала. «Законда парканы кюруу, алагъа кырал тутучулукъ этю жаны бла низам да барды», - дегенди Маремукъ.

Законлук, право низам эм жамауат кюоруусулукъ жаны бла комитетни башламчылыгы бла РФ-ни Кырал Думасына эки законопроект хазырланганды. Биринчионде РФ-ни Уголовный кодексине торленуле кийирге белгиленди. Комитетни башчысы Хамид Башоров айтханча, кодексни 316-чы статьясына аманылык ишни этилигин билли, алай аны юсюнден белгили этмевгенли жуулка тартуун юсюнден жангы пункт кийрилгенди.

Комитет «Сауатланы юсюнден» законну 16-чы статьясын да торлендирге предложение этгенди. Башоров айтханча, кыралда чыгарылгъан сауатланы биржидирленг базасын кюаргъа керекди. Ол а законлагъа бузганды этил сауатланы сауыгъалыну тохтарыгъа болушлукда.

Парламент РФ-ни Правительствона гражданданы бир-бир кыаумуларны санаторийлеге путёкала бла жалчытуун юсюнден тилек да хазырлаганды. Депутат РФ-ни субъектлеринде коллегияны законодательный башламчылыкларыны уллу кыаумун кабыл кергенди.

Жыйыянуун ахырында спикер Челечаны Анаур Парламентни бытыр ишени юсюнден доклад этгенди. Ол газетде басмалангъанды.

ТИКАЛАНЫ Фатима, Суратланы Х. АХОБЕКОВ алганды.

Уполномоченныйи аппаратына тилекле неда тарыгъула бла келгенде кыалды документтени хазырларга керек болгъаны белгиленгенди.

Республиканы прокуратурасыны башламчылыгы бла Администрация аманылыкны кодексине торленуле кийрилгенди. Прокуратураны Парламентде келчиси Ксения Малеева айтханча, ол «Кырал эм муниципалый жуушланы толтуруун юсюнден законну излемлене келишдириди. «Сиз башха субъектлени сынамна кыраганбыз. Аланы кёбюсюнде кырал неда муниципалый жуушланы толтурганды бузукълукла этгенде администрация жуулка тартылды. Бизде да ол кийрилди тийишлиди», - дегенди. Депутатла аны тозге санагъанды.

Алгын республиканы закон бла лизинг компаниялагъа кырал тутучулукъ этиле эди. Алай бююнюнде уа бу жорукъ ючюн тас этгенди. Предпринимательге кырал сабейлик тийи жаны бла башха праву актла бардыла. Экономиканы айнуу министр Мусу-

белгиленди. Алай сабийлерин атала кесери ёсюргенде уа, аллай болушлукъ берилгенди. Законда уа толлу болмагъан ююрге кырал болушлукъ этирге борч салынды, балагъа атедан, андан кыайсы кырагъанын эсге алмай.

КъМР-ни Башчысы «КъМР-де предпринимательны праволары жаны бла уполномоченныйи юсюнден» закону жарашдырып, депутатланы кырауларына бергенди. Мусулканы Алий айтханча, былай институт Россейде бытыр ишлен башлаганды. Кыралны башчысы бытыр майда этген буйрукъланы арасында уа РФ-ни субъектлеринде уполномоченныйи системасын кюаргъа ону эттигенди. Бу проект да анга тийишликте хазырланганды. Ол биринчи окчулуда кыабл керюлгенди.

«КъМР-де инвестиция ишни юсюнден» закон да биринчи окчулуда кабыл керюлгенди. Экономика политика, кырал жорукъ эм предпринимательство жаны бла комитетни башчысы Сафарби Маремукъ билдиргенча, ол республиканы инвестиция халын игилдендирип, пред-

Хал хар бирибизден уллу къадалыулукъну излейди

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Полицияны полковниги акъыбаллыкъ болмагъанла бирге жыйылы этген аманылык ишле азайгъанын айтханды - битенде да 34,1 проценте. Аны бла бирге, торлю-торлю мадарла этилгенлерине да кырамагъанлай, ала кесери эм аны кыташлары бла этилген аманыкыла 5,7 проценте ёсгенди. Ол жаны бла хал артыкда Нальчикде, Баксан, Зольск, Терк, Чегем эм Черк районла осалды. Сабийлени койригенде кетиулерини салтауларны а Пшхан Семёнов былай аныглатханды: «Асамасы ата-аналары бла сёз болуп кетеди. Алай а терк окула абадан болурга, кесери апарларына жаргъа койюл ююрдон айерилгъа администрцияла. Бир-бирини уа орамала бош айлану, ахча тилеу «ауруулары» бардыла. Бек аманы уа поихика жаны бла сауазуланы жайыла баргъанларды».

Министр дагында республиканы билим беруу учрежденияларында профилактика жаны бла советле кыралгъанларын эм ишлен тургъанларын билдиргенди. Ала битенде да 232 болдыла. Алагъа школаны администрациялары, ата-анала, право нызамны сакълануу органлары келечилери, медресе да киреди. Жайда сабийле кюндюз школлада турарла лагерьле да кыралдыла. Бытланы битенде кызыккъ эти лагерь ишленгенденди, алагъа 1964 окууну жорюгенди. Саулуккъ сакълану эм курпорт-

ла министр Ирма Шетова эм ол башчылыкъ этген ведомство кеси да тапсыз ююрилене амбулатория-поликлиника иш жаны бла ачылагъанын чертип айтханды. Сабий поликлиникала бла са амбулаторияда алай ююрледен балачыкланы шартлары жыйышдырылгандыла. Акъыбаллыкъ болмагъанланы бла, ала аны ата-аналары араларында психологони затланы хайырланганын ачыкълан ише энци с бурылады. Аны планы да жарашдырылганды.

Анга керв наркологиа диспансер, СПИД-ге кыажу кереш эм профилактика жаны бла ара бирге болуп мадарла этеди. Битен билим беруу учреждениялада наркостла кыралгъандыла. Бытыр акъыбаллыкъ болмагъанланы бла, ала аны ата-аналары араларында психологони затланы хайырланганын ачыкълан ише энци с бурылады. Аны планы да жарашдырылганды.

Тюбейланы Альберт а социальный жаны бла тапсыз ююрилене профилактика жаны бла советле кыралгъанларын эм ишлен тургъанларын билдиргенди. Ала битенде да 232 болдыла. Алагъа школаны администрациялары, ата-анала, право нызамны сакълануу органлары келечилери, медресе да киреди. Жайда сабийле кюндюз школлада турарла лагерьле да кыралдыла. Бытланы битенде кызыккъ эти лагерь ишленгенденди, алагъа 1964 окууну жорюгенди. Саулуккъ сакълану эм курпорт-

медицина, социальный, психология, педагогика, экономика, юридический жаны бла жуушлары таммландыла. «Терек столда» жар жерледе сабийлеге бакъгъан наркологи врачла жетишмевгенлерине проблемасы кетюролгенди. Галина Портова, жаргъусуна, республикада алай жалаанда эки специалист болгъанын айтханды. Комиссияны членлерини эсерин бу кемчилеке буруп, ол жаны бла терк окуна бир мадар этерге кереклисини эсертгенди.

«Россыйни юристлерини ассоциациясыны» регион бёлюнюнде жаш юристени советини председатели Аслан Шипшев а сёлешиуледен шарт ишег кечерге чакыргъанды. «Республикада спортда, культуранда, искусствода, политикада атлары айтылгъан белгили адамларыбыз кенюле. Ала жашагъан жерледе шолла, башха окуу юйле, сабий садла да бардыла. Аланы хар бири, ыйыкългъа бир керв окуна да барып, барып, ала бла тебешире балачыкъларга тюбен, бир сагъатын окуна сёлешседе да хайырлыды.

Сёз ючюн, 7-чи номерли орта школну къатында жашайма. Окчулуна ырыз болса, ала план алыкъ кыабл жорукъ хазырма. Андан сора да, Къабарты-Малквар кырал университетеде дзюдодан секция ачылганды. Ары Нартан элдиги интернат шолдан ючюн сайын он жаш жорюди. Мен кырал турана аланы биринчи келген заманлары бла бусъгъадал араларында башчылыкъны. Жашчыкъла тизгинли, нызамлы да болгъандыла,

ХОЛАЛАНЫ Марзият.

Саулукъ сакълану бёлюм битену электрон амаллагъа кечерикдги

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Ызы бла Керевос врачла жамауатх страховой полисерин заманында алышындыргъа кереклисин аныглатаргъа борчурдыла, дегенди. Белгилисича, полисерин юч жылыни энди алышындырыгъа болушлукъ. Онда бу документни болжалы болушлукъ туююлдо, хар адам аны жашууну ахырына дери хайырланады. Бююнюнде халыкны жалаанда ючден бири полисерин алышындыргъандыла.

Россдравнадорну КъМР-де Управленийасыны башчысыны орунбасары Светлана Расторгуева ревизилада аныкъланган кемчилликени юсперенден айтханды. Сёз ючюн, медицина болушлукъ этюно стандартлары бузуладыла, документация кереклисича бардырылмайды, шатла мардалагъа келишимейди. Расторгуева битен бу жаргъыкълан болгъан учреждениялагъа предисанияла этилгенлерин айтханды. Ала къысха заманны ичинде ишлерин законнга керв кюаргъа борчурдыла.

КъМР-ни Правительствоосуны башчысы орунбасары Галина Портова республиканы клиника больницада, инфекция арада эм сабий больницада тынгылы ремонт этиле тургъанын айтханды. Республиканы больницада алтыш жерге сорудистый ара ачылыкъды, аны бёлюмюри Нальчикни биринчи номерли шахар больницасында эм Прохладный шахар больницасында болушлукда.

Галина Портова бусъгъадал сабийлиги диспансеризациялары бардырылды, дегенди. «Асам эс ёксоз сабийлеге бууррга керекди, кен дегенде алагъа деп багъалы операциялагъа квотала келерди, биз аланы толусулай хайырланаргъа борчубуз», - дегенди Портова. Озгъан жылда бийик технологияла багъыгъа Къабарты-Малквардан тышанда 5033 саусау жибериленди, алудан 1166-сы сабийледиле.

Коллегияда медицина терк айтханды, аладан 372-чи уа сабийлеге бакъгъан учреждениялагъа берилгенди. Коллегияда демография болум да озюлгенди. 2012 жылда бизни

республикада жашагъанланы саны 859063 адам болгъанды. Озгъан жылда 13721 сабий туугъанды, эм 2011 жыл бла тенгештергенде, 795-ге кенюде. Баланы саны битену шахарлада бла районлада кёбейгенди. Майскы эм Прохладный шахарлада кылагъан.

Бир жылда ёлгенлени саны да азайгъанды, алай орта тарихден эсе бийик кёрюмде Майскый, Прохладна, Черек эм Терк районлада

он больницадада он телемедицина пункт кыралганды. Аланы хайырларындын видеолекцияла бардырылгъандыла, бек уста хирургла операцияны кылай эткенлерине кыаргъа он болушлукъ. Алай бла кючю специалистени сынаулары битену республикада жайылдыды.

Коллегияда айтылгъаныгъа керв, багъыу учреждениялада аппаратураны игилдендирге керекди. Арт жылда бу жаны бла кеп иш этилгенди. Саулуккъ сакълануу жангыртугъа керв, эки жылыни ичинде бизни республикагъа 1142 шындоно аппарат келгенди, алдан 372-чи уа сабийлеге бакъгъан учреждениялагъа берилгенди.

Коллегияда демография болум да озюлгенди. 2012 жылда бизни

ёсленди.

Къабарты-Малкварча гитче республикада жыл сайын медицина факультет врачланы хазырлагъанлыкъларга, кадрланы дефицити жылдан - жылга проблемалагъа кыладыла. Бусъгъадал багъыу учреждениялагъа 845 врач керекди. Бююнюнде элде ишлерге бир адам да сыймайды. Бу проблеманы тап этер кчюн, хар элде ишлен башлагъан врачла кырал бир миллион сом берилди.

Коллегияны жаба туруп, Ирма Шетова битенде да больницадада бла поликлиникадада ишленгенлени баш борчлары халкъгъа кулуккъ этю эмда адамланы саулыкъларын кючлендириуде дегенди.

БАЙСЫЛАНЫ Марзият.

Айтхылы художник аламамт тиширыуларыбызны суратларын ишлерге кёлленгендги

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Ыналарын, аналарын алгъышларга бек гитче коюналда да келгенди. Нальчикде 5-чи номерли сабий садны келечилери, жырлап, незула айтчы, залда оттыргъанын жоркерлени озгозгъандыла, ала кыуанчыны кёз жашлары окуна тыгылгандыла.

Республиканы Башчысыны кенешчиси Уналаны Аминат а жыйылгъанлагъа Арсен Каноконун атындан Ыспас письмуно окугъанды. Тиширыулары бир кыаууна уа Правительство, Нальчик шахарны администрациясыны сыйлы грамоталары, диплома берилгенди. КъМР-ни культурасында ишленген

нагъа, Жангоразаны Зонгъа, Ирина Санагъа, Роза Сабанчиевага, Римма Кумжовагъа, Фатимат Гешевага алап жырла айтханды.

Ахырында уа къызгъыла уллу акъ жулукълануу сакъада кен жайгъанды. Аны юсюнде уа «КъМР-де тиширыу къымыллагъа 90 жыл» деген жазуула бар эди. Бу жукълукъ Кавказда мамырыкъланы, шубулькуну

Байрамгъа КъМР-ни халкъ художниги Мухадин Кишиев бла аны бийчиси Ахмед Дияна Мосс да келгенди. Художник, тиширыулары советини былай жыйылгъуларында бир неча керв болгъанын айтханды. Дагында Марияна Даова, Жаболаны Замира, Рустам Абанок Советист Урунуну Жигити Чыгырланы Шамкъыгъа, Таукаланы Гали-

лени профсоюзларыны рескомуну председатели Марияна Даова уа Роза Гегежееваны бек поул, журналист Моттаиланы Светланаю Россейни культурасыны профсоюзларыны федерациясыны грамоталары бла сауыгъанды. Дагында Марияна Даова, Жаболаны Замира, Рустам Абанок Советист Урунуну Жигити Чыгырланы Шамкъыгъа, Таукаланы Гали-

белгисиди. Биз, тиширыула уа, жер башында хар заманда да мамырыкъланы, тынчылыкълары, ырахтылыкълары соебиз. Интирге къатышканын ырызлыкълары бла жашуулангъанды ариу ишленген эни оруннга салып, келир туюнюнге асырагъа керекди деп, аллай ону этилгенди.

ДАЛХАТЛАНЫ Марзият.

ТУТУШУУ СКФО-га алты майдал кырътхандыла

Алгъаракъланда Дагыстанда грек-рим тутушудан 1996-1997 жыллада туугъанлары араларында СКФО-ну биринчилиги болгъанды. Анда усталыкъларын кёрюгюзтор 251 спортч келгенди, ол санда отуз Къабарты-Малкварны келечилери эдиле. Республикадан баргъан спортчула уа эришлуде экишер алтын, кюмюш, домъкъ майдалла бла сыйландыла.

Эришлуде биринчи жерлеге кеси аурудукъларында Магомед Тубаев бла Таймурза Каблахов чыкългъандыла. Азамат Каиров эм Сослан Жамурзов экинчиле болгъан

дыла. Ююнюч жерлени уа Астемир Барагунов бла Анзор Журтов алгъандыла. Бу жол хорлагъаны 3-чю - 7-чи апрельде Москвада ётерки Россейни биринчилигине къатышырылдыла. Биринчи жерлеге чыкъланлагъа грамотала бла майдалланды сора да ахча эм башха багъалы сауыгъа да берилгенди.

Светлана ГАУНОВА, КъМР-ни Спорт эм туризм жаны бла министрствосуну пресс-службасы.